

Huvudman

Stiftelsen Agape Norrköping
Organisationsnummer: 819000-9996
jan.rosman@agape.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Johannesskolan Norrköping Kristna skola i Norrköpings kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 2023-11-29

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har under vårterminen 2022 genomfört tillsyn av Stiftelsen Agape Norrköping och dess skolenhet Johannesskolan Norrköping Kristna Skola. I tillsynen kontrollerade Skolinspektionen om verksamheten uppfyllde författningarnas krav inom ett antal områden (se mer i beslutet den 27 juni 2022).

Tillsynen visade att det fanns brister i skolans arbete med konfessionella inslag – det förekom konfessionella inslag som det inte var frivilligt för eleverna att delta i – och det saknades tillgång till psykolog i elevhälsans arbete. I beslut den 27 juni 2022 tilldelades Stiftelsen Agape Norrköping en anmärkning. Enligt beslutet skulle stiftelsen senast den 16 januari 2023 ha vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalade brister och samma dag skriftligen ha redovisat vilka åtgärder som vidtagits. I övriga delar avslutades tillsynen.

Stiftelsen Agape Norrköping inkom den 16 januari 2023 med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av anmärkningen. Huvudmannen har därefter svarat på Skolinspektionens kompletterande frågor den 23 februari, den 29 mars, den 11 april och den 19 september 2023. Skolinspektionen har kompletterat

redovisade åtgärder med en intervju med lärare, rektorn och biträdande rektorn samt representant för huvudmannen den 11 och 12 oktober 2023.

Eftersom nya bestämmelser i skollagen om konfessionella inslag börjat tillämpas efter Skolinspektionens beslut kontrollerade Skolinspektionen vid uppföljningen av beslutet även om huvudmannen/skolan följde de nya kraven i skollagen, bland annat vid morgonsamlingarna och vid aktiviteten benämnd Chapel.

I beslut den 29 november 2023 konstaterade Skolinspektionen att bristen som gällde tillgång till psykolog i elevhälsans främjande och förebyggande arbete var avhjälpt. Brister kvarstod emellertid när det gällde hanteringen av vissa konfessionella inslag. Det förekom fortfarande konfessionella inslag som det inte var frivilligt för eleverna att delta i. Dessutom så bedömdes det nya kravet på att konfessionella inslag ska vara avgränsade från andra aktiviteter under skoldagen inte vara uppfyllt vid morgonsamlingarna på skolan. I beslutet förelades därför Stiftelsen Agape Norrköping att senast den 29 februari 2024 ha vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalade brister och samma dag skriftligen ha redovisat vilka åtgärder som vidtagits.

Stiftelsen Agape Norrköping inkom den 10 januari 2024 med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har därefter begärt en komplettering som huvudmannen inkom med den 30 januari 2024.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Stiftelsen Agape Norrköping har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Konfessionella inslag

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens inkomna redovisning framgår följande. När det gäller avgränsningen av de konfessionella inslagen under morgonsamlingarna avser huvudmannen att starta varje morgonsamling med de konfessionella inslagen samt att informera föräldrar och elever att denna del inte är obligatorisk. När delen av morgonsamlingen som innehåller konfessionella inslag är avslutad kan de elever som eventuellt har valt att inte delta i denna del komma in i klassrummet för att ta del av praktisk information och genomgång av skoldagens aktiviteter.

Huvudmannen uppger vidare i sitt svar att när det gäller möjligheten att helt utebli från det konfessionella inslaget under morgonsamlingen, avser de att informera elever och vårdnadshavare och de kommer också att förbereda en alternativ aktivitet ledd av pedagog. I kompletterande svar till Skolinspektionen uppger huvudmannen att information kommer att ges till elever och vårdnadshavare muntligen och skriftligen i olika sammanhang. Exempelvis kommer vårdnadshavare att ta del av informationen i samband med skolenhetens möten med

vårdnadshavare och de får också ta del av informationen via mail och i dokumenterad information om skolenhetens konfessionella inslag.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en huvudman för en fristående skola har fått godkännande att bedriva utbildningen med konfessionell inriktning, får andra aktiviteter i utbildningen än undervisningen ha en sådan inriktning, med vissa i skollagen angivna begränsningar.

Enligt skollagen avses med konfessionella inslag bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag.

Av skollagen framgår vidare att deltagandet i konfessionella inslag alltid ska vara frivilligt. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn eller elever är införstådda med detta.

Enligt skollagen ska ett konfessionellt inslag avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Om ett barn eller en elev inte vill delta i en aktivitet där ett konfessionellt inslag ingår ska barnet eller eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller sådana inslag.

Av förarbetena till ovannämnda bestämmelser i skollagen (prop. 2021/22:157, sid 109) framgår att formuleringen ”bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion” avser religionsutövande som ligger nära religionsfrihetens kärna enligt regeringsformen. Inslag som omfattas är till exempel trosbekännelse, bön och predikan. Betydelsefullt kan också vara i vilket sammanhang en handling sker. Även sjungande av religiösa sånger eller recitation av religiösa texter kan innebära bekännande eller förkunnande beroende på ordalydelsen och omständigheterna när detta utförs.

Av förarbetena (sid 51 och 114-115) framgår vidare att huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn respektive elever är införstådda med att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt och att detta till exempel kan innebära att muntliga förtydliganden kan behöva göras inför enskilda konfessionella moment, så att det inte i den praktiska situationen framstår som att det inte finns någon valfrihet. För att kravet på frivillighet ska kunna uppfyllas bör barnet eller eleven alltid ha rätt att utebli från det konfessionella inslaget. Av förarbetena (sid 115) framgår vidare att ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Ett exempel är att en bön inte ska ingå som ett moment i en morgonsamling där information om dagens aktiviteter ska lämnas. Huvudmannen kan istället skilja mellan en morgonstund med ett konfessionellt inslag, till exempel bön, som det är frivilligt att delta i, och en därefter följande morgonsamling utan konfessionella inslag som syftar till att lämna information om dagens verksamhet. Det är viktigt att frivilligheten blir reell och att huvudmannen säkerställer att de

elever som väljer att avstå från ett konfessionellt inslag inte exkluderas från gemenskapen eller på andra sätt drabbas av negativa konsekvenser.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Helena Boëthius

Beslutsfattare

Signerat av: Helena Boëthius

X Katrin Söderlind

Föredragande

Signerat av: Katrin Söderlind

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Daniel Talje och regionstabsjurist Johan Kylanfelt medverkat.